

การวิเคราะห์ปัจจัยด้านภูมิหลังของครอบครัวและผู้อบรมเลี้ยงดูที่ส่งผล
ต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ
ANALYSIS OF BACKGROUND FACTORS OF FAMILY AND
CAREGIVERS AFFECTING LIFE SKILLS DEVELOPMENT OF
EARLY CHILDHOOD CHILDREN IN SISAKET PROVINCE

¹ไพบุลย์ สุทธิ

¹Paiboon Sutti

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, ประเทศไทย
Sisaket Rajabhat University, Thailand.

Suttisakhun@gmail.com

Received :March 10, 2022; Revised :March 25, 2022; Accepted :April 10,2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยด้านภูมิหลังของครอบครัวและผู้
อบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่ม
ตัวอย่างในการวิจัยคือ พ่อหรือแม่หรือผู้ปกครองที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปี และที่
กำลังศึกษาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ
การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของYamane (1967) ที่ระดับนัยสำคัญ .05
จำนวน 392 คน สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม
แบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating scale) มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อเท่ากับ 0.27-0.70 และมี
ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test และ F-test ผลการวิจัยพบว่า
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05
ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านภูมิหลังของครอบครัว ได้แก่ที่ตั้งของครอบครัว ความเพียงพอ
ของรายได้ 2) ปัจจัยด้านผู้อบรมเลี้ยงดูได้แก่ สถานภาพการสมรสของบิดามารดา อายุของผู้

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

อบรมเลี้ยงดู ระดับการศึกษาของผู้อบรมเลี้ยงดู อาชีพของผู้ที่อบรมเลี้ยงดูและเวลาในการอบรมเลี้ยงดู

คำสำคัญ : ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

Abstract

The purpose of this research was to analyze family background factors and the caregivers affecting the life skills development of early childhood children in Sisaket Province. The sample group in the research was father or mother or guardian who takes care of preschool children aged 3-5 years and who is studying in a child development center under the local government organization in the area of Sisaket Province. The sample size was determined using the Yamane formula (1967) at the significance level of .05 for 392 subjects, multistage random sampling. The research tools are the rating scale questionnaire had the discriminating power of 0.27 – 0.70 and the confidence value of 0.86. The data were analyzed by statistical t-test and F-test. The results showed that factors affecting life skills development of early childhood children with statistical significance at the .05 level consisted of 1) family background factors including the location of the family and the sufficiency of income 2) Factors related to the caregivers are as follows: parents' marital status, the age of the nanny, the level of education of the nanny, the occupation of the nurturer and time for parenting.

Keywords : Early childhood life skills

บทนำ

สังคมไทยในอดีตมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นในเรื่องของการมีครอบครัวที่อบอุ่น เข้มแข็ง จากโครงสร้างที่ประกอบไปด้วยปู่ย่า ตายาย พ่อแม่ พี่น้องและญาติๆที่อาศัยรวมกัน เกิดการถ่ายทอดและปลูกฝังทั้งในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรม การยึดมั่นในขนบธรรมเนียม จารีต ประเพณีอันดีงามไปสู่ลูกหลาน รวมไปถึงการอยู่ร่วมกันอย่างมีกติกา มีบทบาท หน้าที่ รับผิดชอบ เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน การตัดสินใจร่วมกัน รู้จักรับฟังและสื่อสารเจรจา ประนีประนอมกันด้วยความรัก ความเข้าใจ และเหตุผล รู้จักการให้อภัยกัน (ดวงใจ บรรทัด, 2554) แต่ในสภาพสังคมปัจจุบันแนวโน้มที่เด็กปฐมวัยจะมีโอกาสอยู่ในครอบครัวที่มีทั้งพ่อ แม่แม่ครบทั้งคู่น้อยลง โดยสัดส่วนในชนบทมีปัญหามากกว่าในเมือง เนื่องจากพ่อแม่ทำงาน คนละจังหวัด หรือแยกทางกัน โดยเด็กในครอบครัวที่มีฐานะยากจนมีโอกาสอยู่กับพ่อและแม่เพียงร้อยละ 55 เท่านั้น ส่วนเด็กในครอบครัวที่ไม่ยากจนมีโอกาสอยู่กับพ่อแม่ร้อยละ 62

เด็กที่ไม่ได้อยู่กับพ่อและแม่โดยส่วนใหญ่มีสาเหตุเนื่องจากพ่อและแม่ย้ายถิ่นซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อชีวิตไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพและการศึกษา ที่สำคัญเด็กกลุ่มนี้มีแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำกว่าเด็กกลุ่มที่มีครอบครัวพร้อมหน้า (อารี จำปากลาย, 2552) ผลการศึกษาของอดุมลักษณ์ กุลพิจิตรและพัชราภรณ์ พุทธิกุล (2560) พบว่า ผลกระทบที่เด็กกับเด็กอายุ 0-5 ปี ที่ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็ก ได้แก่ปัญหาด้านสุขภาพ สภาพที่อยู่อาศัยเป็นอันตรายต่อตัวเด็กและการขาดแคลนอาหารและนม และปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เลี้ยงดูคือ สุขภาพของผู้เลี้ยงดู ความขัดแย้งในครอบครัว ปัญหาด้านสังคมคือการขาดโอกาสในการทำกิจกรรมต่างๆ ทางสังคมเพราะต้องเลี้ยงดูเด็กแทนพ่อแม่ ขาดการประกอบอาชีพเสริมเพื่อการหารายได้ และการขาดการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ดังนั้นกล่าวโดยสรุปได้ว่าการที่ครอบครัวไม่สามารถอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์นั้นจะส่งผลกระทบในด้านต่างๆ แก่ตัวเด็กทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคมและการเสริมสร้างทักษะชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสม

แม่เป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 กำหนดให้สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้คุณภาพและมาตรฐานเพิ่มขึ้น สถานศึกษา สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรปฐมวัย และสมรรถนะของเด็กที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานคุณภาพเด็กปฐมวัยของอาเซียนเพิ่มขึ้น แต่พัฒนาการของเด็กแรกเกิดถึงอายุ 5 ปี ในช่วงปี 2553-2557 พบว่าเด็กแรกเกิด ถึงอายุ 5 ปี มีพัฒนาการสมวัยลดลงจากร้อยละ 73.4 เป็นร้อยละ 72.8 ซึ่งสาเหตุสำคัญอาจมาจากการที่พ่อแม่ขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการเลี้ยงดูเด็กที่ถูกต้อง ทั้งทางสุขภาพกาย สุขภาพจิต และโภชนาการ และขาดโอกาสเรียนรู้วิธีการเป็นพ่อแม่ที่ดี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) นอกจากนี้ได้มีการตราพระราชบัญญัติการศึกษาปฐมวัยพ.ศ. 2562 โดยมาตรา 5 (3) ให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่ดีรอบด้านทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้สมกับวัย เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้องกับหลักการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลและความต้องการจำเป็นพิเศษ และมาตรา 7 บิดามารดา และผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้เด็กปฐมวัยซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการพัฒนาตามแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย (ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 136 ตอนที่ 56 ก) แสดงให้เห็นว่าภาครัฐให้ความสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัยและเร่งส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ทักษะชีวิต (Life Skills) เป็นการเตรียมพร้อมเด็กให้สามารถดูแลตนเองได้ในอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งทักษะที่มีความจำเป็นต้องมีสำหรับเด็ก ได้แก่ การเรียนรู้ การปรับตัวและทักษะการแก้ปัญหา ตลอดจนการจัดการกับความเครียดและการสื่อสารในการ

ทำงานเป็นทีม มีความยืดหยุ่น ยอมรับและเข้าใจความคิด ความรู้สึกของผู้อื่น ในขณะเดียวกันสังคม และชุมชนก็มีการเปลี่ยนแปลงโดยเป็นสังคมที่มีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ทำให้ภาระการดูแลอยู่กับเด็กจึงจำเป็นต้องพัฒนาให้ เด็กมีความเห็นอกเห็นใจ ความเมตตา และการดูแลเอาใจใส่ โดยเริ่มตั้งแต่ปฐมวัยและมีการพัฒนาต่อเนื่องจนเข้าสู่วัยเรียนและวัยรุ่น (WHO, 1999; Owens,2009; MacMillan Education, 2014; Psychosocial center, 2013; Williams, 2017) และในกระบวนการพัฒนาเด็กปฐมวัยนั้น จำเป็นต้องพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ต้องเปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้ผ่านการกระทำในวิถีชีวิตจริง ผ่านการทำกิจวัตรประจำวันและการเล่น เด็กวัยนี้เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม รอบตัว การทำกิจวัตรประจำวันที่มีจังหวะสม่ำเสมอ การเล่นที่มุ่งเน้นการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายเป็นการซึมซับให้เด็กได้ปลูกฝังทักษะของการดำรงชีวิต การเรียนรู้ในช่วงปฐมวัยเป็นการเรียนรู้เพื่อการมีชีวิตอย่างแท้จริง การส่งเสริมและพัฒนาเด็กต้องตอบสนองธรรมชาติแห่งวัย คือ การเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัว เริ่มจากสายสัมพันธ์ที่ ดีระหว่างเด็กกับพ่อ แม่ ผู้เลี้ยงดู ครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน การเปิดโอกาสให้เด็กได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ได้สัมผัสกับสื่อรอบตัวที่พร้อมตลอดจนการเติมเต็มทางด้านร่างกายจิตใจและการคิดอันเป็นพื้นฐานสำคัญในการเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ เด็กได้ใช้และมีการพัฒนาต่อไปเมื่อได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ จากสิ่งแวดล้อมต่อไปในอนาคต (Center on the developing child, 2007)

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องศึกษาในระดับครอบครัว ว่าครอบครัวมีสภาพของครอบครัว และปัจจัยภูมิหลังของครอบครัวเป็นอย่างไร มีการจัดประสบการณ์ในการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ข้อมูลดังกล่าวจะได้นำมาใช้ในการสร้างนวัตกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งการเสริมสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพต่อไป จำเป็นต้องมีการศึกษาทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยในเชิงพื้นที่และศึกษาองค์ประกอบด้านครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูที่อาจจะส่งผลต่อทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยด้านภูมิหลังของครอบครัวและผู้อบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยด้านภูมิหลังของครอบครัวและผู้อบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กปฐมวัย อายุ 3-5 ปี และกำลังศึกษาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 646 ศูนย์ มีเด็กปฐมวัยทั้งหมด 20,733 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ ผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปี และที่กำลังศึกษาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของ Yamane (1967) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 เท่ากับ 392 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนครบตามขนาดที่คำนวณและมีความครอบคลุมพื้นที่ของจังหวัดศรีสะเกษมากที่สุด

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับทักษะชีวิตของหน่วยงานต่างๆ นักวิชาการ เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือวิจัย ดังนี้ WHO, 1999; Owens, 2009; MacMillan Education, 2014; Psychosocial center, 2013; Williams, 2017 องค์การอนามัยโลก (WHO, 1994) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) รุ่งลาวัลย์ ละอามาศ (2557) Josh Garskof (2020) และ Patterson (2012) แบ่งทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยออกเป็น 4 ด้านคือ 1) ทักษะด้านร่างกาย 2) ทักษะทางด้านอารมณ์ 3) ทักษะทางด้านสังคม และ 4) ทักษะด้านปัญญา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating scale) แบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นข้อความเกี่ยวกับตัวเด็กปฐมวัย ตอนที่ 2 เป็นข้อความเกี่ยวกับตัวแปรต้นด้านครอบครัว ตอนที่ 3 เป็นข้อความเกี่ยวกับตัวแปรต้นด้านผู้เลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ตอนที่ 4 เป็นข้อความเกี่ยวกับทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยใน 4 ด้านและตอนที่ 5 เป็นข้อความเกี่ยวกับความต้องการช่วยเหลืออื่นๆในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แล้วพิจารณาค่า IOC รายข้อที่มีค่าไม่น้อยกว่า 0.6 จากนั้นหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อเท่ากับ 0.27 – 0.70 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.86

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และเสนอค่าสถิติการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นเชิงปริมาณของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติแบบอธิบายและแบบอ้างอิงในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้สถิติ t-test และ F-test เพื่อนำไปอธิบายข้อมูลในรูปแบบตารางต่อไป

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยในภาพรวมทุกด้าน ใน 2 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยด้านภูมิหลังของครอบครัว ประกอบด้วยที่ตั้งของครอบครัว ความเพียงพอของรายได้ในครอบครัว รายได้ของครอบครัว และจำนวนสมาชิกในครอบครัว 2) ปัจจัยปัจจัยด้านผู้อบรมเลี้ยงดู ประกอบด้วย สถานภาพการสมรสของบิดามารดา บุคคลที่อบรมเลี้ยงดูเด็ก อายุของบุคคลที่อบรมเลี้ยงดูเด็ก ระดับการศึกษาของบุคคลที่อบรมเลี้ยงดู อาชีพของบุคคลที่อบรมเลี้ยงดูเด็กและเวลาในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ผลการศึกษาจำแนกตามตัวแปรด้านต่างๆ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านภูมิหลังของครอบครัว

1.1 ที่ตั้งของครอบครัวและความเพียงพอของรายได้ในครอบครัว ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยระหว่างที่ตั้งและความเพียงพอของรายได้ในครอบครัว

ที่ตั้งและความเพียงพอของ รายได้ในครอบครัว	จำนวน	\bar{X}	S.D.	ความ แตกต่าง	df.	t	p
ในเขตเทศบาล	154	4.013	0.363	0.128	398	3.460	.001**
ในเขต อบต.	246	3.884	0.358				
เพียงพอ	267	3.963	0.372	0.087	398	2.269	.024*
ไม่เพียงพอ	133	3.876	0.358				

* $p < .05$

จากตารางที่ 1 พบว่า ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยระหว่างครอบครัวที่อยู่ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลเท่ากับ 0.128 เมื่อเปรียบเทียบโดยใช้สถิติ t-test พบว่าค่า $t = 3.460$ ค่า $Sig = .001 < .05$ สรุปว่าค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตของครอบครัวที่อยู่ในเขตเทศบาลสูงกว่าครอบครัวที่อยู่นอกเขตเทศบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยระหว่างครอบครัวที่มีรายได้เพียงพอแตกต่างกันเท่ากับ 0.087 เมื่อเปรียบเทียบโดยใช้สถิติ t-test พบว่าค่า $t = 2.269$ ค่า $Sig = .024 < .05$ สรุปว่าค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวที่มีรายได้เพียงพอแตกต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

1.2 รายได้ของครอบครัวและจำนวนสมาชิกในครอบครัว ดังตารางที่ 1
ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยระหว่างครอบครัวที่มีรายได้และจำนวนสมาชิกในครอบครัวแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	ผลรวมความแปรปรวน	df.	ความแปรปรวนเฉลี่ย	F	p-value
ระหว่างกลุ่ม	0.280	2	0.140	1.051	.350
ภายในกลุ่ม	52.860	397	0.133		
รวม	53.140	399			
ระหว่างกลุ่ม	0.333	2	0.166	1.251	.287
ภายในกลุ่ม	52.807	397	0.133		
รวม	53.140	399			

จากตารางที่ 2 พบว่า ความแปรปรวนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มเท่ากับ 0.140 ความแปรปรวนเฉลี่ยภายในกลุ่มเท่ากับ 0.133 เมื่อทดสอบด้วยสถิติ F-test พบว่าค่า $F = 1.051$ ค่า Sig = .350 สรุปว่าครอบครัวที่มีรายได้แตกต่างกันไม่มีผลต่อทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยและความแปรปรวนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มเท่ากับ 0.166 ความแปรปรวนเฉลี่ยภายในกลุ่มเท่ากับ 0.133 เมื่อทดสอบด้วยสถิติ F-test พบว่าค่า $F = 1.251$ ค่า Sig = .287 สรุปว่าครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวมากน้อยแตกต่างกันไม่มีผลต่อทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย

2. ปัจจัยด้านผู้อบรมเลี้ยงดู

2.1 สถานภาพการสมรสของบิดามารดาและบุคคลที่อบรมเลี้ยงดูเด็กดังตารางที่ 3
ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยระหว่างครอบครัวที่สถานภาพการสมรสของบิดามารดาแตกต่างกัน

สถานภาพการสมรสและบุคคลที่อบรมเลี้ยงดูเด็ก	จำนวน	\bar{X}	S.D.	ความแตกต่าง	df.	t	p-value
สมรสอยู่ด้วยกัน	301	3.957	0.353	0.093	398	2.226	.027*
สถานะอย่างอื่น	99	3.863	0.392				
บิดามารดา	255	3.958	0.348	0.068	398	1.802	.072
บุคคลอื่น	145	3.890	0.390				

* $p < .05$

จากตารางที่ 3 พบว่า ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยระหว่างครอบครัวที่มีสถานภาพการสมรสของบิดามารดาแตกต่างกันเท่ากับ 0.093 เมื่อเปรียบเทียบโดยใช้สถิติ t-test พบว่าค่า $t = 2.226$ ค่า Sig = .027 < .05 สรุปว่าค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวที่สถานภาพการสมรสของบิดามารดาสมรสและอยู่ด้วยกันสูงกว่า

ครอบครัวที่สถานภาพการสมรสเป็นอย่างอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยระหว่างครอบครัวที่บุคคลที่อบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันมีความแตกต่างกันเท่ากับ 0.068 เมื่อเปรียบเทียบโดยใช้สถิติ t-test พบว่าค่า $t = 1.802$ ค่า Sig = .072 > .05 สรุปว่าค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวที่เลี้ยงดูโดยบิดามารดาและครอบครัวที่เลี้ยงดูโดยบุคคลอื่นไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 อายุของบุคคลที่อบรมเลี้ยงดูเด็ก ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยระหว่างบุคคลที่อบรมเลี้ยงดูเด็กที่มีอายุแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	ผลรวมความแปรปรวน	df.	ความแปรปรวนเฉลี่ย	F	p-value
ระหว่างกลุ่ม	3.109	8	0.389	3.037	.003**
ภายในกลุ่ม	50.032	391	0.128		
รวม	53.140	399			

** p < .01

จากตารางความแปรปรวนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มเท่ากับ 0.389 ความแปรปรวนเฉลี่ยภายในกลุ่มเท่ากับ 0.128 เมื่อทดสอบด้วยสถิติ F-test พบว่าค่า $F = 3.037$ ค่า Sig = .003 < .01 สรุปว่าครอบครัวที่มีอายุของผู้เลี้ยงดูแตกต่างกันส่งผลต่อทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

2.3 ระดับการศึกษาของบุคคลที่อบรมเลี้ยงดูเด็ก ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยระหว่างบุคคลอบรมเลี้ยงดูเด็กที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	ผลรวมความแปรปรวน	df.	ความแปรปรวนเฉลี่ย	F	p-value
ระหว่างกลุ่ม	2.259	2	1.129	8.812	.000**
ภายในกลุ่ม	50.881	397	0.128		
รวม	53.140	399			

** p < .01

จากตารางความแปรปรวนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มเท่ากับ 1.129 ความแปรปรวนเฉลี่ยภายในกลุ่มเท่ากับ 0.128 เมื่อทดสอบด้วยสถิติ F-test พบว่าค่า $F = 8.812$ ค่า Sig = .000

< .01 สรุปว่าครอบครัวที่มีระดับการศึกษาของผู้เลี้ยงดูแตกต่างกันส่งผลต่อทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

2.4 อาชีพของบุคคลที่อบรมเลี้ยงดูเด็ก ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยระหว่างบุคคลเลี้ยงดูที่มีอาชีพแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	ผลรวมความแปรปรวน	df.	ความแปรปรวนเฉลี่ย	F	p-value
ระหว่างกลุ่ม	2.594	3	0.865	6.775	.000**
ภายในกลุ่ม	50.546	396	0.128		
รวม	53.140	399			

** p < .01

จากตารางความแปรปรวนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มเท่ากับ 0.865 ความแปรปรวนเฉลี่ยภายในกลุ่มเท่ากับ 0.128 เมื่อทดสอบด้วยสถิติ F-test พบว่าค่า F= 6.775 ค่า Sig = .000 < .01 สรุปว่าครอบครัวที่มีอาชีพของผู้เลี้ยงดูแตกต่างกันส่งผลต่อทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

2.5 เวลาในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยระหว่างครอบครัวที่มีเวลาในการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	ผลรวมความแปรปรวน	df.	ความแปรปรวนเฉลี่ย	F	p-value
ระหว่างกลุ่ม	1.613	2	0.807	6.214	.002**
ภายในกลุ่ม	51.527	397	0.130		
รวม	53.140	399			

** p < .01

จากตารางความแปรปรวนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มเท่ากับ 0.807 ความแปรปรวนเฉลี่ยภายในกลุ่มเท่ากับ 0.130 เมื่อทดสอบด้วยสถิติ F-test พบว่าค่า F = 6.214 ค่า Sig = .002 < .01 สรุปว่าครอบครัวที่มีความเพียงพอของเวลาในการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกันส่งผลต่อทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยด้านภูมิหลังของครอบครัวและผู้อบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย แม้ว่าการศึกษาของอุดมลักษณ์ กุลพิจิตรและพัชราภรณ์ พุทธิกุล (2560) พบว่า ด้านภูมิหลังของผู้เลี้ยงดูเด็กปฐมวัย พบว่าผู้เลี้ยงดูเด็กมีความเกี่ยวข้องกับเด็กโดยเป็นยายมากที่สุดร้อยละ 50.4 ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 77.6 ผู้เลี้ยงดูเด็กส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้เดือนละ 5,000-10,000 บาท โดยผู้เลี้ยงดูเด็กรับผิดชอบด้านค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูมากที่สุด ร้อยละ 40.9 รองลงมาคือพ่อและแม่เด็ก ภูมิหลังเกี่ยวกับบิดามารดาของเด็ก พบว่า มารดาของเด็กมีอายุระหว่าง 20-29 ปี ร้อยละ 61.0 ส่วนบิดามีอายุระหว่าง 20-29 ปี ร้อยละ 47.7 ส่วนใหญ่บิดามารดาของเด็กประกอบอาชีพรับจ้างสถานภาพการสมรสของบิดามารดาของเด็กพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 53.4 อยู่ด้วยกันและมีการหย่าร้างกันร้อยละ 30.7 ทั้งนี้ผลการศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของ รุ่งรัตน์ สุขะเดชะ (2563) พบว่าในสังคมไทยนั้นส่วนใหญ่เด็กอาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกันกับบิดามารดา ซึ่งสอดคล้องกับรายงานประชากรไทยที่พบว่าประเทศไทยมีสัดส่วนของครอบครัวสามรุ่น ได้แก่ รุ่นปู่ ย่า ยาย รุ่นของพ่อแม่ และรุ่นลูก มากที่สุดและสัดส่วนของครอบครัวพ่อแม่และลูกเป็นลำดับที่ 2 แต่ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า ปัจจัยด้านต่างๆ ที่ส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ประกอบด้วย

ปัจจัยด้านภูมิหลังของครอบครัว ได้แก่ที่ตั้งของครอบครัว ความเพียงพอของรายได้ โดยผลการศึกษาพบว่าที่ตั้งของครอบครัว ค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตของครอบครัวที่อยู่ในเขตเทศบาลสูงกว่าครอบครัวที่อยู่นอกเขตเทศบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 และค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวที่มีรายได้เพียงพอแตกต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับสำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (Department of Health, Ministry of Public Health., 2009) พบว่า เขตที่อยู่อาศัย และความเพียงพอของรายได้ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของเด็กปฐมวัย เหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยของครอบครัวในเขตเทศบาลสูงกว่าครอบครัวนอกเขตเทศบาลอาจเกิดจากการสนับสนุนด้านงบประมาณของเทศบาลที่มีมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) นอกจากนั้นซึ่งจะเห็นว่าเมื่อเวลาผ่านไป ปัญหาด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็กและปัญหาพัฒนาการของเด็กปฐมวัยยังคงเป็นปัญหาที่ท้าทายในสังคมไทย รวมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องก็มีลักษณะที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากนัก

ปัจจัยด้านผู้อบรมเลี้ยงดู ได้แก่ สถานภาพการสมรสของบิดามารดา อายุของผู้อบรมเลี้ยงดู ระดับการศึกษาของผู้อบรมเลี้ยงดู อาชีพของผู้ที่อบรมเลี้ยงดู และเวลาในการอบรมเลี้ยงดู ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของอุดมลักษณ์ กุลพิจิตร และพัชราภรณ์ พุทธิกุล (2560) พบว่า ด้านภูมิหลังของผู้เลี้ยงดูเด็กปฐมวัย พบว่าผู้เลี้ยงดูเด็กมีความเกี่ยวข้องกับเด็กโดยเป็นยายมากที่สุดร้อยละ 50.4 ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 77.6 ผู้เลี้ยงดูเด็กส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม มีรายได้เดือนละ 5,000 – 10,000 บาท โดยผู้เลี้ยงดูเด็กได้รับผิดชอบด้านค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูมากที่สุด ร้อยละ 40.9 รองลงมาคือพ่อและแม่เด็ก ภูมิหลังเกี่ยวกับบิดามารดาของเด็ก พบว่า มารดาของเด็กมีอายุระหว่าง 20 – 29 ปี ร้อยละ 61.0 ส่วนบิดามีอายุระหว่าง 20 – 29 ปี ร้อยละ 47.7 ส่วนใหญ่บิดามารดาของเด็กประกอบอาชีพรับจ้าง สถานภาพการสมรสของบิดามารดาของเด็กพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 53.4 อยู่ด้วยกัน และมีการหย่าร้างกันร้อยละ 30.7 นอกจากนี้ รุ่งรัตน์ สุขะเดชะ (2563) พบว่าผู้เลี้ยงดูเด็กที่เป็นบิดามารดามากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็นบทบาทหน้าที่โดยตรงของบิดามารดา ซึ่งในสังคมไทยนั้นเด็กส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกันกับบิดามารดาสอดคล้องกับรายงานสถานการณ์ประชากรไทยที่พบว่าประเทศไทยมีสัดส่วนของครอบครัวสามรุ่น (รุ่นของปู่ย่า ตายาย รุ่นของพ่อแม่ และรุ่นลูก) มากเป็นลำดับที่ 1 และมีสัดส่วนของครอบครัวพ่อแม่และลูกเป็นลำดับที่ 2 ดังนั้น จึงพบงานวิจัยที่ศึกษาจากผู้เลี้ยงดูเด็กที่เป็นบิดามารดามากที่สุด ดังนั้นบิดามารดาจึงมีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุด

ผลการวิจัยสอดคล้องกับชบา พันธุ์ศักดิ์ (2550) พบว่าความสามารถในการรู้หนังสือของผู้ปกครองและอาชีพเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย โดยผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ อาชีพรับจ้างและทำนาส่งผลต่อความสามารถในการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็ก อย่างไรก็ตาม ทศนีย์ นาคุณทรง และคณะ (2557) พบว่าการอบรมเลี้ยงดูเด็กตกเป็นภาระหน้าที่ของปู่ย่า ตายายของเด็กมากขึ้น ซึ่งบุคคลเหล่านี้เป็นผู้มีความรอบรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติที่ได้รับการสั่งสมมาเป็นอย่างดี ดังนั้นการสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชนโดยใช้หลักการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยผสมกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมดั้งเดิมซึ่งจะเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของสังคมไทย

การวิจัยครั้งนี้พบว่าค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยในครอบครัวที่สถานภาพการสมรสของบิดามารดาสมรสและอยู่ด้วยกันสูงกว่าครอบครัวที่สถานภาพการสมรสเป็นอย่างอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ครอบครัวที่มีอายุของผู้เลี้ยงดูแตกต่างกันส่งผลต่อทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ครอบครัวที่มีระดับการศึกษาของผู้เลี้ยงดูแตกต่างกันส่งผลต่อทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 และครอบครัวที่มีอาชีพของผู้เลี้ยงดูแตกต่างกันส่งผลต่อทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ Isaranurug S, anthamongkolchai S, Kaewsiri D., (2005) ซึ่งให้เห็นว่า การศึกษาของมารดา รายได้ครอบครัวและวิถีชีวิตในครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็ก อายุ 1-5 ปี โดยเด็กที่มีบิดามารดามีการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษามีรายได้พอเพียง ไม่เกิดภาวะวิกฤตในครอบครัว และมีการอบรมเลี้ยงดูที่ดีส่งผลให้มีสัดส่วนของพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยสูงกว่าเด็กที่มีลักษณะตรงกันข้าม นอกจากนี้ยังพบว่าระดับการศึกษาของบิดา การส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในบ้านที่ดี และการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็กอายุ 1-5 ปี นอกจากนี้ยังสอดคล้องข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพของ สุธรรม นันทมวงคชัย (2559) พบว่า ผู้เลี้ยงดูเด็กในกลุ่มเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ คือ มารดา โดยมีปู่ย่าตายายคอยช่วยเหลือในตอนกลางวัน บิดามารดาและผู้เลี้ยงดูเด็กมีความมุ่งหวังให้เด็กเป็นคนดีมีการศึกษาสูง เพื่อจะได้มีอนาคตที่ดี มีความรับผิดชอบตนเองได้ เด็กอายุ 3-6 ปี มากกว่าร้อยละ 90 ได้รับการเตรียมความพร้อมในด้านการเรียนโดยส่งเข้าศูนย์เด็กเล็ก ครอบครัวมีการใช้เพลงพื้นบ้านหรือนิทานในการกล่อมเด็กน้อยส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ได้แก่ การศึกษาของมารดา ผู้ใช้เวลาในการเลี้ยงดูเด็ก เป็นส่วนใหญ่ และรายได้ของครอบครัว โดยมารดาที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษา และเป็นผู้ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเลี้ยงดูเด็กรวมถึงมีรายได้ครอบครัวที่ดี จะมีโอกาสทำให้เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดี

อย่างไรก็ตาม สำหรับในปี พ.ศ.2559 ข้อมูลการสำรวจสถานการณ์ครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของครอบครัวไทย พบว่า ครอบครัวไทยมีบุตรน้อยลง โดยครอบครัวมีบุตรโดยเฉลี่ย 1.68 คน ผู้เลี้ยงดูหลักยังเป็นมารดา ร้อยละ 66.7 มีสัดส่วนของปู่ย่าตายาย ร้อยละ 20.9 ซึ่งสูงชันกว่าเดิม ครอบครัวมีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากที่สุดร้อยละ 69.8 รองลงมา คือแบบผสม ร้อยละ 27.9 และน้อยที่สุดคือแบบเข้มงวดกวดขัน ร้อยละ 0.6 ครอบครัวมีความเข้มแข็งในระดับมากร้อยละ 70.0 มีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กในลักษณะที่เหมาะสมร้อยละ 80.0 ไม่เหมาะสมร้อยละ 20.0 ในขณะที่ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ได้แก่ ความเข้มแข็งของครอบครัว แรงสนับสนุนทางสังคม การศึกษามารดา การศึกษาบิดา เขตที่อยู่อาศัย และความเพียงพอของรายได้ครอบครัว ซึ่งจะเห็นว่าเมื่อเวลาผ่านไป ปัญหาด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็กและปัญหาด้านพัฒนาการของเด็กปฐมวัยยังคงเป็นปัญหาที่ทำนายในสังคมไทย รวมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องก็มีลักษณะที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากนัก สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (Department of Health, Ministry of Public Health. , 2009)

โดยสรุปแล้วจากข้อมูลการอบรมเลี้ยงดูเด็กและพัฒนาการของเด็กปฐมวัยที่ผ่านมา ทำให้ทราบว่าเด็กปฐมวัยในประเทศไทย ยังมีปัญหาเรื่องการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการล่าช้ากว่าวัย ซึ่งการแก้ไขปัญหาลูกที่มีพัฒนาการเด็กล่าช้ากว่าวัยนั้น ครอบครัว บิดา มารดา และคนในครอบครัวจะต้องมีความรู้และการปฏิบัติ เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่เหมาะสม ดังนั้นหน่วยงานของรัฐโดยเฉพาะกระทรวงสาธารณสุข องค์กรการบริหารส่วนจังหวัด องค์กรการบริหารส่วนตำบลควรมีการรณรงค์ส่งเสริมในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กโดยครอบครัวและผู้เลี้ยงดู โดยเน้นในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม มีการมอบความรักความอบอุ่นให้แก่กัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก รวมถึงนำเอาผู้สูงอายุ และชุมชนมาร่วมกิจกรรมด้วยกัน ทั้งนี้เพื่อมุ่งหวังให้เด็กไทยมีการเจริญเติบโตที่มีคุณภาพและมีพัฒนาการที่สมวัย เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพของประเทศต่อไป (สุธรรม นันทมงคลชัย, 2559)

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

งานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยด้านภูมิหลังของครอบครัวและผู้อบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ สามารถสร้างองค์ความรู้ให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องได้แก่ ครู ผู้ดูแลเด็ก สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิตให้กับเด็กปฐมวัย ดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านภูมิหลังของครอบครัว ได้แก่ที่ตั้งของครอบครัว ความเพียงพอของรายได้ และ 2) ปัจจัยด้านผู้อบรมเลี้ยงดูได้แก่ สถานภาพการสมรสของบิดามารดา อายุของผู้อบรมเลี้ยงดู ระดับการศึกษาของผู้อบรมเลี้ยงดู อาชีพของผู้อบรมเลี้ยงดู และเวลาในการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิตให้กับเด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสมกับวัยของเด็ก เนื่องจากการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นสิ่งจำเป็น และควรพัฒนาตั้งแต่เด็ก เนื่องจากเป็นช่วงที่ของเด็กสามารถเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด และยังเป็นการวางรากฐานที่สำคัญเมื่อเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ โดยพัฒนาทักษะชีวิตให้กับเด็กปฐมวัยนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้สอดคล้องกับวัย พัฒนาการ ลักษณะการเรียนรู้ และภูมิหลังในการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวเด็ก

นอกจากนี้ผลการวิจัยภูมิหลังของการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ยังช่วยให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลเด็กปฐมวัย ได้ข้อมูลในการนำไปออกแบบวิธีการอบรมเลี้ยงดูและการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตให้กับเด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสมกับเด็กเป็นรายบุคคล โดยให้เด็กได้มีโอกาสเลือกทำกิจกรรมอย่างหลากหลาย เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และใช้วิธีการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการ

เล่น เพื่อฝึกฝนการทำงานกิจกรรมร่วมกับเพื่อน การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน ตลอดจนเรียนรู้ที่จะแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการเล่นหรือทำกิจกรรม อันเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชบา พันธุ์ศักดิ์. (2550). *การพัฒนารูปแบบการสอนเชิงประสบการณ์และการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยการร่วมงานอย่างร่วมรู้สึกระหว่างผู้ปกครองและครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย*. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงใจ บรรพัท. (2554). *เสริมศักยภาพครอบครัว*. สืบค้นจาก <http://www.aihd.mahidol.ac.th/sites/default/files/images/new/pdf/seminar53/เสริมศักยภาพครอบครัว.pdf>
- ทัศนีย์ นาคคุณทรง และคณะ. (2557). *การพัฒนารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล*. วารสารวารสารวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 1(1) : 80-89.
- รุ่งรัตน์ สุขะเดชะ. (2563). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวไทย : การทบทวนวรรณกรรมแบบบูรณาการอย่างเป็นระบบ*. วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ Journal of Nursing Science & Health. 43(1) : 1-9.
- รุ่งลาวัลย์ ละอ้าคา. (2557). *ทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย: แก่นแห่งชีวิตที่เสริมสร้างได้จากครอบครัว*. วารสารวิจัยและพัฒนาเพื่อสังคมและชุมชน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 1(2) : 33 – 44.
- สุธรรม นันทมงคลชัย. (2559). *ครอบครัวการอบรมเลี้ยงดูและการพัฒนาการเด็กปฐมวัยในประเทศไทย*. วารสารสาธารณสุขศาสตร์. 46(3), 205-210.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *การพัฒนาทักษะชีวิตในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579*. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค.
- อารี จำปากลาย. (2552). *เมื่อต้องเติบโตใหญ่ห่างไกลพ่อแม่: ลูกของพ่อแม่ที่ย้ายถิ่น ในมุมมองของปู่ย่า ตายาย*. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อุดมลักษณ์ กุลพิจิตรและพัชราภรณ์ พุทธิกุล. (2560). *การวิเคราะห์สถานการณ์ของการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครองที่ไม่ใช่พ่อแม่และนำเสนอนวัตกรรมที่เสริมสร้างความผูกพันในครอบครัว*. วารสารครุศาสตร์. 45(3). 188 – 205.

- Center on the developing child. (2007). *The Science of Early Childhood development: Three core concepts in early development*. Retrieved from <http://developingchild.harvard.edu/resources/three-core-concepts-in-early-development/>
- Department of Health, Ministry of Public Health. (2009) *Growth and development of preschool children 2007*. Nonthaburi: Bureau of Health Promotion, Department of Health, Ministry of Public Health,
- Isaranurug S, Nanthamongkolchai S, Kaewsiri D. (2005). *Factors Influencing development of children aged one to under six years old*. Journal of Med Assoc Thai 88:86-90.
- MacMillan Education. (2014). *MacMillan life skills: language is a life skill*. <http://www.macmillanenglish.com/uploadedFiles/wwwmacmillanenglishcom/Content/Campaigns/life-skills/The-Life-Skills-Handbook.pdf>
- Owens, A. (2009). *Life skills*. http://ncac.acecqa.gov.au/educator-resources/pcfarticles/Life_skills_Dec09.pdf
- Patterson, J. (2012). *Ways to teach life skills to young children*. Retrieved March 20, 2014 , From <http://www.livestrong.com/article/123413-teach-life-skills-youngchildren/>. Article reviewed by Stephanie Skernivitz
- Psychosocial center. (2013). *Life Skills: Skills for Life*, A handbook. International federation of Red Cross and Red Crescent Societies. Copenhagen Denmark. <http://pscentre.org/resources/life-skills-skillsfor-life-a-handbook/>
- WHO. (1999). *Partner in life skills education: conclusion from a United Nation interagency meeting*. Department of mental health. Geneva. WHO.
- WHO. (1994). *Life skills education for children and adolescents in schools*. Geneva: WHO.

